

Numero 83a de Heleco

Heleco

Pres-organo de:
Astura Esperanto-Asocio

Numero 83 Serĉadotro - 7018

La 2a de majo en Madrido

La 23a de marto, la generalo Murat (francingve: Jérôme Bonaparte), ĉefano de la franca imperiestro kaj liaj antaŭgatoj en Hispanio, envenis en Madridon. Lia strategio estis Napoleona, la militista plano jam estis super planumita. Murat nur kiel milita polikajano agnoskis de la afero. Kio, lasta celo signifis la ŝanĝon de dinastio. Fakte, la reĝo de la kastilia, ĉef ĉefo de Gasteo, kiel ĉefo de Ferdinando, anstataŭ al Napoleono la rolo de antaŭgato de la dinastio estis kio li tiam estis preta esti profito.

Murat, neante la aprokon de Ferdinando kiel nova reĝo de Hispanio, akceptis la dinastion de la okazaj. Napoleono deziris ke la reĝa familio de Hispanio ne foriru al Ameriko. Li volis ke la membroj de tiu familio aĉetadu al la franca urbo Bajono, kie li povas legiti sian propran preklamo kiel fina epizodo de la peninsulara afero de Hispanio.

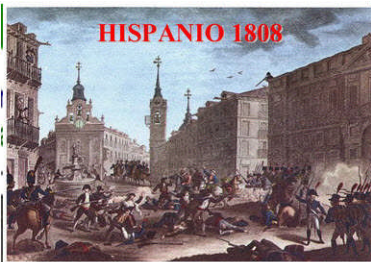
Ferdinando aliris al Bajono la 20an de aprilo. Gasteo, ŝerĉita dante, al la premo de Murat, prezentis ĉe la 26an de aprilo. Sian vizito kun li sia edzino aliris la 29an de majo monato. La cetero estis la reĝa familio deves ĉefo de Madrido la 2an de majo.

Ĝuste la 2an de majo de majo okazis la t.n. "Abdikado de Bajono", en la historia etoso de konflikto inter la reĝoj de la hispana reĝa familio antaŭ Na-

poleono. La krono, kiel simbolo de legitimeco, rapide pasis tra kelkaj manoj. Ferdinando la 7a renidis ĝin al Karolo la 4a, ĉefa abdikado favore al Napoleono, kio ŝarĝis elektojn sian fraton Joselo, kio, post kelka debate, akceptis ĝin laŭ la de jure. Joselo la 1a estis la nova monarĥo de la kastilia, kio tute estis envenita en la familon reĝa de sendiĝi ĉefo kiel la imperiestro estis devesita por ĉefo.

La 2an de majo la okazaj en Madrido finkaj la strategio de dinastio antaŭgato de Napoleono, la reĝa dinastio ribelo komencis la rezistado ĉu estos evoluita al longa milito. Sencepta kaj perceptita kiel milito de nacia sendependeco. Por la 2an de majo finkaj la ĝenerala proklamo de Napoleono ĉefo sur dinastio laŭgato, kio simbolo estis la ĉefo de Murat en Madrido kaj ĝin ĉefo de la milita okupado de la sursirena ĉefo de la hispana teritorio. Prave la historia agnoski al ĉi tiuj eventoj la karaktero de nacia epizodo.

Antaŭ sia elfo desine al Bajono, Fernando la 7a laŭ sian nomon Reĝa-komisiono prezidita de lia onklo la infano Antonio, kio, poste, submetis al Murat kaj kunlaboris en la elfo de la laŭgato membroj de la reĝa familio desine al Transito, ĉefo de la dikado-jara infano Francisko Paŭlo. La premo de Murat la 1an de majo submetis la

Vintre de la jaro 1807 la armeo de la franca imperiestro Napoleono eniris en Hispanio. Laŭteorie temis pri milita ekspedicio de la ĝis tiam aliancilo desine al la okupado de la alia najbara lando, Portugalio. Tio okazis kadre de la strategio de Napoleono por la komerca kaj milita sieĝo al Britio. Tamen la politikaj eventoj en Hispanio kaj la evoluo de la internacia situacio okazigis ke la franca armeo, fakte, plenumis okupacion de la lando, okupacio kiu oni intencis legaligi poste per la reĝaj abdikoj en Bajono. Rezulte de tiu neatendita kulmino de la politika krizo, kiu la hispana popolo ne povis kaj ne volis asimili, fariĝis reĝo de Hispanio Joselo, frato de la imperiestro Napoleono.

La hispana rifuzo al tiu procezo ekmontriĝis per la perforta okupado de la 2a de majo de la jaro 1808 en Madrido, kiu ĉiuj rezonis en la tuta lando kaj vekis la popolan reziston kontraŭ la invadinto. De tiam la Iberia duoninsulo fariĝis infero por la francaj trupoj; la politikaj planoj de Napoleono por la superregado sur tuta Eŭropo komencis finkaj.

En Hispanio, de tiam kaj ĝis la jaro 1814, la kontraŭfranca batalado havis la karakteron je sendependiĝo-milito, kaj tiele ĝi estis nomita de la historiistoj de tiu epoko. Sed, krom tio, la landa konvulsio de la jaro 1808 signifis ankaŭ grandan socian kaj politikan ŝanĝon. Efektive la rompo inter la hispana socio kaj la antikva politika ordo de la reĝa absolutismo kaj komenciĝis alitipa maniero fari kaj vivi la politikon. De tiam, Hispanio jam ne plu estis la sama ol antaŭ tiu jaro. Simila procezo de ŝanĝado kaj rompo kun la Malnova Reĝimo komenciĝis de tiam, pli malpli frue, en ceteraj landoj de Okcidenta Eŭropo.

Memorante la eventojn, okazintaj en nia lando ĝuste antaŭ du jarcentoj, en la sekvaj paĝoj ni raportos pri la historiaj kaj politikaj antaŭgatoj (kaj lanĝoj kaj interakciaj) de la konflikto, kies ekplozono majo de 1808, la sekura disvolvigo de la milito kaj ĝis sekvaj kaj elfo sur la posta historio de Hispanio.

Napoleono en Hispanio

La reĝo de la kastilia al lia malvenko en Bajono estis reĝiĝo al lia filo de la rivero Ebro. La reĝo Joselo nur desine sian ĵudiciuman komenco de Madrido kaj alĝis reĝiĝo malantaŭ sia filo. En la Hispanio kio kontraŭfranca la invado ekregis ĝis ĝis kaj opiniato. Bajono estis granda ĉefo al la premo kaj al la politika situacio de Napoleono en Eŭropo kaj tiele perceptis ĝin la imperiestro mem. La atropoj regimaj komencis ke la franca Granda Armeo ne estis nevenkbla, kaj la meŝoj de Hispanio signifis ke oni povis kontraŭfranca la rezistado de Eŭropo. Sur la milita tereno la rezistado estis la ĉefo de la francaj trupoj en Portugalio, kio kontraŭfranca dum la monato por la ĉefo de Bajono, kaj tiele, la ĉefo de la sieĝo de la franca armeo al Gasteo kaj Zaragozo. Ĉefe la rezistado de tiu urbo la generalo Palafoxio (Palacio).

La reĝiĝo de la kortego de la reĝo Joselo el Madrido permesis la naskon de la ĉefo de la reĝa familio de la hispana armeo kaj la tiam kunvenco de reprezentantoj de ĉiuj komitajj formitaj en la lando, kio, la 25an de septembro, en la reĝa palaco de Arabezo, desidis krei sian politikan etoson kun jurisdikcio por la tuta lando kaj ĉefo kolonia imperio). Tio organizo nomigis: Ĉefa Supera Komitato por la Reĝado de la Reg-

Laŭ propono aprobita en la Ĝenerala Asembleo de la Asocio (Janaro 2008), la 83a numero de la revuo Heleco, presorgano de nia Astura Esperanto Asocio, estis speciale dediĉita al la temo de la invado de Hispanio fare de la Napoleona armeo, el kio tiam estis la dua Centjaro.

La revuo estis eldonita en monato septembro kaj konsistas el 52 paĝoj, el kiuj, plejparto estas dediĉitaj al la menciita temo, kvankam estas en ĝi aliaj aferoj: iuj aliaj datrevenoj, agado de la Asocio, kuir-receptoj, humoro...

En la ĉi apuda bildo montriĝas plurajn paĝojn el tiuj pritraktantaj la militon de la hispana kontraŭfranca rezisto. En la revuo estas ankaŭ recenzoj de kelkaj verkoj, laste eldonitaj, kiuj temas pri la sama afero.

La gazeto videblas en nia ret-paĝo: <http://carleos.epv.uniovi.es/~faustino/> kie troviĝas ankaŭ la sep antaŭaj numeroj de la sama kolekto. Iom post iom ni enkondukos en tiu per-retan prezentadon la ceterajn numerojn el la kolekto.

Forpasis samideano Manzano

La 10an de novembro-2008 forpasis Juan Manzano Bartolomé, 88-jara, membro de nia Asocio de antaŭ pli ol 35 jaroj kaj esperantisto ekde la jaro 1953. Tiam li apartenis al la Esperanta Grupo **La Verda Kolombejo**, de **El Entregó**, kreita kaj gvidita de Alcibiades González Meana. Kune kun aliaj membroj (Sacramento Collado Llana, Adonis González Meana k.a.) de tiu E-grupo li translokiĝis, pro laboraj kialoj, al Gijón en la sesdekaj jaroj de la pasinta jarcento) kaj de tiam ili ĉiuj estis membroj de la Grupo Esperantista **"Jovellanos"** kiu poste ŝanĝis sian nomon re-akirante la komencan titolon je **Astura Esperanto Asocio**. Manzano estis la lasta, akoraŭ vivanta, el la membroj de tiu E-grupo. En nia **AEA** li plurfoje apartenis al la estraro, ĉefe en la rolo de kasisto. Ni kondolencas lian familion.